

Mózes Attila

KÖZKEGYELEM

A meggyilkolt borotvájával borotválkozott. Csaknem négy esztendeje mindennap ezzel a régimódi, de kitűnő borotvakéssel húzta le a szakállát. Valahogy megszerette, mint az áldozat szeretőjét. A penge csontnyele otthonosan simult a tenyerébe. Otthonos volt az elhunyt barát legénylakása is. „Aki a halott lakását és szeretőjét bitorolja, az ne idegenkedjék a borotvakéséstől sem.” Csaknem négy esztendeje immár, hogy így tengődik Petár emléken, s nem érzi kényelmetlennek, hogy a tárgyak kényszerítik az emlékezésre. Vagy éppen ő kényszeríti magát ezekkel a tárgyakkal?... Mintha Petár *mindenben* ott lenne körülötte. Csak egyre szelídebb lesz az emléke, amint a tárgyak hozzáidomulnak, egyre kezeesebbek lesznek. A szomorúsággá csöndesülő bosszúvágó lassan nosztalgiává foszlik. Már ez így van...

Dél van. Talán pontosan most van dél e kicsiny lakás fölött. Külön-dél. Nyár van. Még nyár van. Verőfény. Kellemesen hűvös a csöppnyi fürdőszoba. A tükörben középkorú férfiarca, fele még vastagon habos, fele már kínosan simára borotvált, a puffedségtől és a hideg víztől nem látzanak annyira a mélyülő ráncok. Gondosan borotválkozik, óvatosan, nehogy megvágja a másnaposságtól kimarult bőrt.

Kint egyre idegesebbé válik a konyhai szöszmötölés, zajjá, csörömpöléssé fokozódik. Egy kondulással aztán hirtelen megszűnik, mintha ezzel az utolsó mozdulat befejezetlenül torpant volna meg. Csönd. Aztán sóhajnak is beillő, kétségbeesett szusszanás.

– Csörömpölsz, Tánya, csípjén meg a kánya! – szólt ki ásatag tréfával.

– Szóval megérkeztlél. Észre sem vettelek – válaszolt kintről egy fakó, elfulladás női hang.

– Törödsz is te velem!

Rövid csend, aztán:

– Most valahogy tényleg nem te jársz az eszemben...

Ismét csend, amolyan tétovázó. Alig hallható sóhajból felívelő mondat:

– Szóval megérkeztek.

– Kik? – kérdezte a nyelvvel belülről kitolva arcát, pedig pontosan tudta, kiket ért a lány.

– Hagyd csak, láttam a tegnapi őket. Ide is érkezett néhány.

– Így van – fejezte be a komédiázást a férfi. – Na, és akkor mi van?

– Ha nem hallottam volna, hogy általános amnesztiát hirdettek, akkor is tudnám. Valahogy olyasformán viselkednek. Igen, városszerte megjelentek a kopaszra nyírt vagy feltűnően rövid hajú, az emberek között esetlenül mozgó, olykor riadt képű és tanácstalan fegyencek. Az emberek vegyes érzelmekkel viszonyultak a rendezelthez. Aggódtak is miatta, meg méltányolták is a közkegyelmet.

– Nem is olyan szörnyetegek – dörmögte a férfi, az elmúlt napi beszélgetéseire gondolva.

– Szóval náluk jártál, riportúton.

– Öööön – mondta teli szájjal.

– Nem találtál eleget itt, a városban?

– Éppen találtam volna. De volt egy frankó címötletem. Azt nem lehetett kihagyni. Ahhoz kellett hét különböző „műfajbeli” nehézfiú. *Heten, mint a gonoszok?* Így, kérdőjellel. Jó, mi?

– Nem tudom, mi olyan jó benne – hangzott a lány kelletlen válasza, mint aki megveti a címötlethez alkalmazott riportcskákat.

A férfi enyhe kérdéssel magyarázta:

– Tudod, huszonhárom interjúalanyból válogattam ki azt a hetet. Volt egy komoly rablógyilkos, egy botcsinálta gyilkoska, egy betörő, egy üzér, sikkasztó főkönyvelő, egy bigámiás és házasságszédelő, meg egy olyan, aki váltig az ártatlanságát hangoztatta hétévi sitt után is. Először semmit sem vallott a Philipsnek, aztán csak kinyögte: „Hogy tud olyan szemrebbenés nélkül és szemérmetlenül hazudni egy tizenhárom éves gyereklány?!”. Aztán, hogy neki ez az amnesztia összvissz három és fél hónapot ajándékozott. Volt humora is a hapsinak. Mondta, tegyük fel egy apróhirdetést a lapban, hogy aszongya: „Elvesztetem hét évet az életemből. Semmisnek nyilvánítom.” Hát nem jópofa?...

– Fejezd be! – csattant fel ingerülten Tánya. – Utálom az alkalomra gondos szelekcióval készült, méretre szabott riportacsodat! Kábé, az újságíró! – tette hozzá utálkozva, aztán olyan hangot hallatott, mintha kiköpne.

– Bizisten jó fiúk! – mondta vizet fröcskölve, köpködve az újságíró. Mosta arcáról a maradék szappanhabot, s két fújtatás között, a vállán keresztül vetette hátra: – Használt nekik a ler.

– Elhallgass már, hallod?! Persze, hogy jó fiúk, persze, hogy használt nekik a börtön, hiszen te teszed fel a nyájas kérdéseket nekik. És azt sem szeretnéd, ugyebár, ha valamelyikük beverné a fejedet, mi? És ezt is Kábével szig-národ, te körülbelül-újságíró!

– Tehetek én a nevem kezdőbetűiről? – kérdezte még mindig derűsen a férfi.

– Nomen est omen! – mondta élesen, lesújtó hang-súllyal Tánya.

Az újságíró lesuhintotta a vízcseppeket a pengéről, aztán kiment a konyhába. A lány a kályha előtt állt, arca kissé puffadt volt a sírástól vagy az álmatlanságtól, vagy mindkettőtől. Rövid otthonkát kapott térden alul érő hálóingére. Csak az átlagosnál egy leheletnyivel karcsúbb lábszára és bokája, kissé lapított, táglikú orra, összenőtt „boszorkányszemöldöke” és tompa fényű, fekete haja utalt *származására*. De tartása nem volt slampos, a bőre pedig feltűnően fehér. Hosszú haját úgy választotta el és simította kétfelé, hogy érvényesüljön értelmes homloka. Szigorúfeketén nézte a belépő férfit.

– Mi van veled, Tánya Butykova hercegnő, galambocskám? – kérdezte kedvesen évődve, s egyben békülékenyen Kábé.

– Hagyd már ezt a tolsztojokodást, Bornemisz Godunov! – húzta el száját az utolsó szónál a lány. Remegett az idegességtől.

A férfi nem az erős fénytől, hanem a meglepetéstől hu-

nyorgott. Nem volt hozzászokva ehhez az ingerült, sőt, gyűlölködő hanghoz. Engesztelően nyújtotta ki a kezét, de Tánya félrelökte.

– Vedd ezt innét! És öltözz fel!

– Mi baj, Tánya? Komisz meleg van. És az szokatlabb, hogy te nyakig gombolkozol. Máskor...

A lány dührohamot kapott, szinte visította:

– Azt mondtam, öltözz fel, öltözz fel, te Kábé, mert utálok a pucérságodat, azt a riszáló lezserségedet! Nekem ne mind lóbáld itt, mert nincs mit!

Máskor finomkodó, túlzottan választékos modora most igazi, veleszületett közönségesbe csapott át, amint elnyílt ajakkal, utálkozva meredt a meztelen férfitra.

– Jól van, hercegnőm – mondta fagyosan az újságíró.

– Méltányolnám prúd erkölcsösségét, ha nem ilyen közönségesen szólna róla, több évi szemérmetlen és közmegegyezően, közmegelekedésen alapuló meztelenkedés után. Megfordult, és a szobába indult, de a sértődött elvonulás nem sikerült olyan fenségesre így, pucéron. Felöltözött, végigheveredett az ágyon. Kintről fojtott hüppögés hallatszott. Néhány perc múlva az ajtóban megjelent a lány, kísért szemében már nem volt megvetés, kicsi lett és szánnivaló.

– Ne haragudj rám, Kábé. Ribancul viselkedtem.

Ledől az ágyra, térdét a férfi fölhúzott térdének támasztotta. Már nem sírt, csak a szeme csillogott lázasan. Az újságíró hüvelyk- és mutatóujja közé csippentette, és gyöngéden megemelte az állat.

– Mi bajod, Tánya? Kár lenne marakodnunk...

– Mindig jó voltál hozzám, Kábé. És most bántalak...

Sokáig hallgattak, a férfi Tánya arcát fürkészte. Nyugtalan-ságot és félelmet látott rajta.

– Ilyen korán hazajöttél az intézetből?

– El se mentem.

– Szabadnapot kértél?

– Fölösleges – sütötte le Tánya a szemét.

– Nem értem. Mindig olyan túlzottan lelkiismeretes voltál...

– Megérkezett ő is, Kábé – mondta pillanatnyi higgadsággal a lány.

A férfi szót sem szólt, nem érte meglepetésként a közlés. Amióta meghirdették a közkegyelmet, ő is többször gondolt arra, hogy már nem a pusztá ténnel, hanem egy élő emberrel kell szembesülnie, akit éveken át gyűlölt, s aki feltehetően viszontgyűlölte őt.

– Láttad? – kérdezte nagy sokára, elfakult hangon.

– Nem. De tudom. Érzem. És ez több, mintha csak úgy szembenézett volna velem az utcán, vagy egyszerűen hozzám lépett volna. Ez több, mint pusztá bizonyosság. Több, mint egyszerűen újra kapcsolatba lépni egy emberrel. Egy kicsit túlér minden emberin... Nem is tudom...

– Értem – dörmögte Kábé.

– Nem értesz te semmit – legyintett újranyíló ellenszenvvel Tánya. – Te ebben a drámában csak függelék vagy. Esetleg lábjegyzet.

– Nem éppen. Már elfelejtetted, hogy járt szegény Petár?

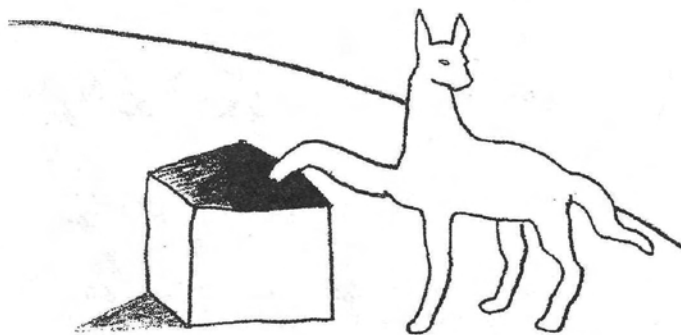
– Nem. De az más volt.

– Na ja. Viszont nem gondolod, hogy ez a négy év...

– Ne ámitsd magad! Nem ismered te Pandula Andrást.

Őt csak Butykó Tánya ismeri igazából, aki közönségesen a becsületes Butykó névre hallgat, mint az ősei, de a keresztségben Tánya lett, mintha a hangzatosságra törekvő öreg apja előre látta volna nyomorult sznobériáját. Pedig lehettem volna egyszerűen Máriskó is. Attól még pont ilyen „előkelő” lennék, ugyebár!

Olyan keserű önvád volt a szavaiban, mintha a nevéért

Üres doboz

is ő volna a vétkes. Kis lihegő hallgatás után támadóan folytatta:

– És attól még lehetnék Kábé újságíró szeretője, és évődve beszélhetnék vele a fennkölt tolsztoji főnemesek stílusában, és ácsingózhatnék „finom úriemberek” társasága után, akik ha rám néznek, mindjárt eszükbe jut: minden út romába vezet. Pfuj, disznók vagytok mind, ti férfiak!

Végre megint sikerült provokálnia.

– Ne légy következtelen, s ráadásul még trágár is!

– Nem adhatok mást, csak mi lényegem – felelt Tánya.

– És húzd le a kékharisnyádat, kösd belé a közhelygyűjteményed!

– Igazad van, Kábé. Ne haragudj rám. Jó voltál hozzám, és én....

– Oké, fejezd be.

– Visszajött – suttogta a falakon túlra révedve Tánya. – Olyan, mintha kísértetjárás volna a városban...

– Szikrázó fényes nappal.

– Pszt! Ne csúfolkodj! Meghallja!

A férfi fürkészte Tánya arcát, s most vette észre, hogy bőre hamuszürkére váltott, szemében kezdődő téboly ül. Neki is belső remegése volt.

– Félsz, Tánya?

– Azt hiszem, félek is. De inkább valami más...

– Büntudat? – puhatolózott Kábé.

– Lehet. Nem tudom megmagyarázni.

Kábé megragadta a lány karját. Rázni kezdte:

– Gondolj Petárra! Gondolj arra, ami történt! Hiszen szeretted!

– Arra gondolok. És arra is, amit az utolsó találkozás-kor mondtam. És arra, hogy az ő szempontjából bizonyára igaz a van...

– Őrült vagy! Térj észhez! – ugrott talpra Kábé. – Mit gondolsz te, minden locsogótól el kell veszítenünk az életkedvünket? Ne félj, van még...

– Isten! – vágott közbe gúnyosan Tánya. – Pandula András nem locsogó. Én ismerem! Én tudom őt!

Felszökött, ide-oda szaladgált a szobában, aztán megtorpant a férfi előtt, s két tenyerét halántékára tapasztva kiabálta:

– De én nem akarok!...

Kábé hirtelen az ajkára nyomta tenyerét, aztán nyugtatólag darálta:

– Ne beszélj számárságokat, gondolni sem kell rá. A végén még rögeszméddé válik.

Tánya kurtán fölnevetett:

– De csak ma éjszakáig!

Megperdült a sarkán, és kifutott a fürdőszobába, ahonnan tíz perc múlva menetkészen tért vissza. Megállt a kis szoba közepén, úgy nézett körül, mint aki búcsúzik.

– Hová mész? – kérdezte halkán az újságíró. – Tisztára buggyant vagy!

– Az én házam az én váram – deklamálta a lány. – Megyek a pataliputrimba.

– Oda? – csodálkozott rá Kábé.

– Ja, mert azt gondolod, hogy innét egyenesen a padisah lakosztályába vezérel a sorsom, nemde?

– Hát ez mindennek a teteje! Mentővel kéne hogy bevitesselek!

– Butykó Tánya hazamegy – dúdolta révetegen Tánya, mint aki valóban megbomlott. – Butykó Tánya ott akarja fogadni őt. Butykó Tánya szembenéz.

– Hű, az istenfáját, ez tényleg bezsongott – dörmögte Kábé, aztán gyorsan egy fotelbe nyomta a lányt, erősen megszorította a vállát, és duruzsoló hangon, ahogyan a pszichiátertől hallotta, beszélni kezdett:

– Na jó, na jó, kislány. Hazamegyünk, szembenézünk, csak éppen nem lesz kivel.

– De lesz – felelt mély meggyőződéssel a lány, szeme egyre fényesedett, az arca meg egyre fakult.

– Hát akkor szembenézünk.

– Te is velem jössz?

– Igen. Várj.

Kábé beszaladt a fürdőszobába, becsukta, és zsebre vágta a meggyilkolt borotváját, kifelé menet beleugrott a cipőjébe. Akkor már Tánya az ajtózárral babrál.

– Megállj! – kiáltotta a férfi, s még abban a pillanatban, két koppantás után nyomban belépett Ivó. Tánya először lemerevedett, és a falhoz lapult, csak amikor megszólalt a férfi, csak akkor nyugodott meg egy kissé.

– Mi az, hová indultok? – Felismerte a feszült helyzetet, tétovázott, aztán csak kibökte. – Megérkezett. Láttam.

– Na ugye – fordult elégtétellel Kábé felé Tánya.

– Semmit nem változott.

– Az baj – mondta Kábé, aztán röviden közölte, hová indulnak.

– Oda? No hiszen! Jobb helyet el sem tudok képzelni...

– Ivó itt az ajkába harapott, elpirult.

– Muszáj – bólintott a lány, s hangjában annyi meggyőződés csengett, hogy ép elméjű ember nem talált volna ellenérvet. A két férfi egymásra nézett, aztán elindultak. A nyári délután kihalt utcáján – mint két sétáló gavallér – közrefogták a lányt. Csak amikor elhagyták a téglagyárat, csak akkor szólt hozzá Ivó.

– Régóta jár az eszedben?

– Amióta meghallottam a rendeletet.

– És azelőtt?

– Azelőtt inkább csak Petár. Meg ő – mutatott személytelenül Kábéra. – Amikor meghallottam, mintha valami megfordult, a feje tetejére állt volna.

– Nincs baj az idegeiddel?

– Nincs. Vagy ha van, csak ettől.

– Be kéne feküdnöd, attól elmúlik.

– Attól csak elodázódik.

– És miért éppen ott?

– Az az öregem háza. Helyszínnek éppen megfelel a kettőnk számára.

– Várj csak, mi is itt vagyunk!

– Az jó – mondta csüggedten Tánya.

– Elmúlt négy év...

– Nyomtalanul – bólintott a lány.

A két barát újból összenézett. Ők is nyugtalanok voltak. A kertés házak ablakain amolyan pillantás se be, se ki redőnyök: az itt lakók semmiről sem akarnak tudni.

Tűzött a nap, a folyó felől enyhe mocsárszag gőzölgött, egyre nyomorúságosabb városzéli házak következtek, itt-ott a kerítés is hiányzott. Kábé sosem járt még erre, bár örökké azt tervezgette, hogy ír egy riportot majd, egyszer, a cigánysorról. A folyó hirtelen, a házak mögül kanyarodott eléjük, mozdulatlanak tetszett, tükrén lángcsóvát vetett az egyre ferdebben verő napfény. Talpuk alól elfogyott a macskakő is, dűlőút portá rúgták, ki kellett térniük a lustán elterpeszkedő háziállatok elől. A folyókanyar után már csak egyetlen házsor húzódott. A két férfiban a szorongás és aggodalom is eltunyult a nagy melegtől. Aztán elfogytak a leprás falú, itt-ott karóbordázatot mutogató vályogházak. Az utolsó putri után már csak kiszikkadt árterület meg száraz cserjés következett. Itt Tánya megállt, s hosszú hallgatás után, egy idegenvezető közönyével kezdte el:

– Ez a cigánysor legvége. Azt hiszem, ezek a putrik a belváros legöregebb házainál is régebbiek. A legrégebbek a világon. Ott, a túlsó parton, ahol most szeméttenger van egészen a láthatárig, ahol azok a barakkmaradványok díszellegnek, nos, azt mondják, a háború előtt ott volt a sintértelep és a dögtér. Éjszaka, ha a purdé nagyon fél, hallja a hajdan lebunkózott kutyák halálvonítását. Én magam is hallottam nemegyszer. Moglehető húsokat is lehet kunyeralni egy-egy szemrevalóbb, frissebb dögből. Arra alább pedig a dombok, s egy a sok Szentkirály nevű település közül. Estelente, ha a csávók megitták a tyűkszarpálínkat, nagyon jóízűen tudták énekelni, hogy: „*Átmentem a Maráson, neki Szentkirálynak, Nekilöktem Juliskát a szénaboglyának*”.

Hirtelen sarkon fordult.

– És itt nőttem fel én, Butykó Tánya, tervezőintézeti rajzoló, a cigánysor üdvöskéje. Itt fog állni a szobrom, szarból.

Bár elejétől fogva tudta, a két férfi most mégis elámult. Egyszerre kérdezték, hogy: „Itt?”. Tánya csöndesen bólintott, aztán alig mozdítva a fejét, suttogóra fogott hangon közölte:

– És ott leskelődik ő. Ott villog a szeme a sziget cserjéi között. Érzem, hogy rajtam van, mint a rontás.

E szavakra a két férfi leplezetlen borzongással fordult a sűrűn zöldellő, kompnai nagyságú hordaléksziget felé.

Brita Alarecal

– És milyennek érzed? – kérdezte bárgyún Kábé.

– Olyan, mint a felforrósodott nyakra vagy csipőre kegyetlen pontossággal ráhelyezett jégdarab. A hidege perzsel.

A házacsán látszott, hogy legalább egy esztendeje senki nem lakja, környékét fölverte a laboda meg a papsajt, kutyatej kornyadozott a melegben, de csodák csodájára, a ház mögötti kertben a már régen gazdátlan almafák gyér lombja között hatalmas, érett húsú gyümölcsök pucérkodtak. Volt valami ide nem illő és szemérmetlen a gömbölyű almák moccsanatlan, hívogató nyugalmasában. Teli szájú, nyálfröccsentő harapások jutottak az ember eszébe, meg köcszemlére kitett női mellek és vállak meztelensége, kacérság nélküli tunya kínálkozása.

– Megérkezünk – mondta Tánya, aztán gyakorlott és közönséges mozdulattal berúgta az ajtót. A két férfit rögtön megcsapta a tömény dohszag. A piciny szobában egyébként meglepő rend volt, csak a szegényes bútorzatot lepte be vastagon hónapok pora. A csikókályha fölött falvédőt keretezett a keskeny ajtó négyszögén behulló éles fény. Egyszerre olvasták el a szürkére porosodott falvédő feliratát, egyszerre nyújtották kagacásba a nyakukat, bár ez a nevetés nélküli minden jókedvet, inkább komor volt, a kétértelműség nyomasztó árnyalatával.

KI A FÉRJÉT SZERETI JO EBÉDET FŐZ NEKI

– Lám-lám – jegyezte meg a kitörő rosszkedv csillapul-tán Tánya –, nem mindig jó, ha túl korán lelépünk a hazai falvédőről.

Körbejárt a szobácskában, ujjait, tenyerét végighúzta minden egyes bútordarabon, nem törődve portól szürkél-lő kezével. Mintha újra kellene ismerkednie a régvolt szobával, ahol valaha éjszakákon át riadtan hallgatta hajdan agyonvert ebek utolsó vonítását, miközben a férfiak a szoba közepén álldogálva barátkoztak a mindent betöltő penész- és dohszaggal.

– Innen indultam, ide térek meg – mormolta önkéntelenül is árnyalatnyi színpadiassággal a lány.

– De erről a hamis fennköltésggről meg itt sem bírsz lemondani – fintorgott kedvetlenül Kábé.

Ivó idétlenül, meg sem fontolva a kérdést bökte ki, le nem véve a szemét a falvédőszövegről.

– Főztél-e te valaha is jó ebédet Pandulának?

Tánya megvetéssel fordult el tőle:

– Marha egy tapintatlan ember vagy! Nem főztem én Petárnak sem. De még ennek sem – intett Kábé felé. – Én egyedül csak Tatónak főzicskéltem, aztán a végén már neki sem. Szafaládét mindig lehetett kapni a kocsmában.

– Hogy nem költözött el az öreg soha innét? – kérdezte csendűzőül Kábé. – Volt ő egy időben a Filharmóniánál is. Azok az alapítógok meg már régen a belvárosban vagy az új negyedben laknak...

– Mert okos volt és előrelátó. Mert már a megalakuló zenekar harmadhegedűseként is tudta, hogy csak idő kérdése, és jönnek a fiatalok. Ő meg csak éppen ismerte a hangjegyeket, az a jellegzetes cigány-vibratója, jól elkent fekvésváltásai is mindig kihallatszottak a zenekarból. Olyan derűsen vette fel az ellenőrző vizsga után a végelszámolását az államitól, mint aki öröktől fogva csak erre várt.

Körülnézett a putriban.

– Ha igazában bízott volna azokban a tömpe ujjáiban, a félarasznyi vastag csuklójában, meg lett volna bár egy téli vakációja a zeneiskolában, akkor talán ő is úgy gondolkodik, hogy „más hangok, más szobák”. Mindig azt emlegette, hogy ne próbáljunk másnak látszani, mint amik

vagyunk, ne akarjunk másutt élni, mint ahová valók vagyunk, mert nem lesz jó vége. És lámcsak...

Kábé nem volt „malasztal teljes” hangulatban. Újra elfintorodott. Tánya rögtön észrevette:

– Tudom, most arra gondolsz, hogy olyan vagyok, mint egy putriba hullatott Chat Noir-csepp. És persze, Tató sem volt kifejezetten filozófus, de élte bugyuta szövegeinek igazságát. Ő nem sikeredett olyan felemásra, mint a csemetéje.

A kínessá váló csendben, anélkül, hogy a két férfit hellyel kínálta volna, Tánya maga alá húzott egy alacsony sámlit, combját kényelmesen szétvetette. Szokatlanul lomposan támasztotta meg tenyerével erre-arra ringó térdét, mintha egy hallhatatlan sirató dallamára, ingott felső teste is. Valahová az ajtón túlra révedt, s amikor a férfiak követék pillantását, meglátták a folyó közepén buján zöldellő hordalékszigetet.

– Az évekkkel egyre hosszabb lesz. Hat-nyolc esztendővel ezelőtt még csak kétharmadnyi volt – tűnődött hangosan Tánya. – *Spontán* kis sziget, ahogyan egyre nyújtózik, úgy települ rá a gaz meg a cserje... összeborul. Középen kuckónyi füves rész. Középen ott ül... ő.

– Ha egy csepp esze van, elfut még a környékről is.

– Egy csepp esze sincs annak. Férfi. Nem felejt.

– Neki is jobb lenne...

– *Én* tudom, hogy nem – ringatózott tovább Tánya.

– Hogy is hihette, hogy nyomtalanul eltüntet egy akkora testet, mint a Petaré?! Ezt normális ember nem gondolhatta komolyan! – kiáltott fel értetlenkedve Ivó.

– Mit tudtok ti ehhez! – mosolyodott el a lány. – Nem az volt számára a lényeg, hogy el tudja-e tüntetni vagy sem, hanem hogy *én* értesítettem a hatóságot. Már akkor sejtette, amikor kimenekültem a lakásból. Azt hiszem, a teljes árulásomat akarta látni. Arról akart meggyőződni, hogy végtelenen ribanc vagyok. És meg akarta győzni magát, hogy nem kegyelmezhet nekem. Ha nem hívtam volna fel a rendőrséget, most talán nyugodtan belépne az ajtón, megvárna, amíg ti eloldalogtok, aztán csendesen idelepedne mellém, és addig hallgatnánk, amíg újra értlenők egymást. Tánya egyre nyugodtabban beszélt, az utolsó mondatok már lassan, mesészerűen lejtettek, s olyan hosszú csenddel folytatódtak, hogy végül a sűrűsödő szürkületbe veszttek. A folyó vasszürkén kanyarodott a városszél mellé, tükrét falánk folyami sirályok kémlélték, le-lebuktak, alig hallatszott idáig rövidre sikerülő rikoltásuk. A hordaléksziget zömök erődítményként feketélt már a szürke vízfelületen, s mintha csak a kis szobára is ez az ajtóba keretezett, cserjével benőtt zátony vetne árnyékot, a putri lassacsán megtelt homálllyal. A putri mögötti esti kert felől olykor tompa puffanások hallatszottak, mintha nagy, húsos, túlérett almák pottyannának a fűbe, az éjszaka már-már anyagszerű csendjére.

Kábénak megreszelősödött a hangja:

– Biztos vagy benne, hogy fenyegetőzött, vagy csak úgy tűnt akkor neked?

– Persze, hogy mondta. De ha nem, akkor is... Akkor már a Petár és a tiellenetek érzett gyűlölete is ellenem fordult. Azt hiszem, kétszer nem lehet senkit büntetlenül elárulni, ha csak nem ő Isten fia. Azért férfi, hogy gyűlöljön. És ő férfi, úgy tudott szorítani, hogy elállt a lélegzetem.

Dühösen horkantott:

– De nekem a ti lagymatag cicerészésetek kellett, meg az ágy szélén mondott, betanult szövegek. Ő csak annyit mondott, hogy „Na!”, s már hanyatt is vágott. A szövegeitektől meg magam vágódtam hanyatt. Addig-addig, amíg eltanultam. De azt is csak félig-meddig.

Már csupán a víztükörről verődött némi fény a szobába. Teljesen besötétedett. Tánya lomposan felcihelődött, hosszasan kotorászott a stelázsín, arasznyi hosszú, vastag gyertyacsonkot gyújtott meg, néhány cseppet a kályha szélére csöppentett, beleállította a gyertyát, visszaült a sámlira, pontosan az előbbi pózba, de már nem himbálta magát, csak az ajtó homályló négyszögére meredt. A gyertya lángja csak őt világította meg.

– Most már valamit csinálni is kéne – mondta félig unottan, félig idegesen Kábé. – Nos, mi a szándékom, Tánya?

– Amint mondtam: megvárom. Bevárom.

A gyertyafényben a lány eddig hamuszürke arca kipirult, a szeme is szokatlanul csillogott, de hangja egyre nyugodtabb lett.

– Szóval biztos vagy benne.

– Biztos – bólintott ismét meggyőződéssel a lány. – A fejsze itt az ajtó mögött vagy marokra fogja a *gigámat*. Férfi módra fogja tenni.

– Akkor nincs más hátra, értesítjük a rendőrséget.

– Ebben senki ne ártsa belé magát – emelte fölt tiltón a hangját Tánya. Kurtán felkacagott: – Különben is, késő!

– Akkor meg itt vagyunk mi – mondta tétován Ivó, s egyre az ajtókeretet kémlelte.

Tánya csak úgy maga elé suttogetta:

– Ti nem is vagytok. Számomra csak ő volt a bizonyosság, mert ő a fajtám. Ti csak kirándulás voltatok, azt is elverte végül az eső. Ezennel mindketten közkegyelemben részesültök. Most *mi* gyakorolunk kegyet! – intett színpadiasán, lány csuklómozdulattal.

– Tánya, ne játszd meg magad! Örök életedben így csináltál, hogy a végén azt se tudtad, ki fia-borja vagy – szidta rekedt-idegesen Kábé. – Fejezd be ezt a hülye komédiát, gyere haza ebből a putriszagból, amíg még marad belőled valami a pózaidon kívül!

– Túl jó színész vagyok én ahhoz, hogy most abba hagyjam, Kábé – mondta szelid öngúnnal a lány –, és olyan tetszetős ez a dráma, hogy a végkifejlet sem ijeszt el tőle. – Fejedelemasszonyi kimértséggel állt fel a sámliról, csuklóból meglebbentette a kezét, aztán deklamálva, de ugyanakkor komolyan mondta, mintha nem is nekik, hanem valaki láthatatlanul jelenlévőnek: – És most menjenek, barátaim. Várom az uramat!

– Tánya, várjuk meg, amíg elmúlik ez az avított színdarabból magadra szabott, hideglelős éjszakád – mondta kérlelőn Kábé, s észre sem vette, hogy rá is átragadt a lány stílusa. – Csak az idegeidet gyötrőd a rémképeiddel.

A lány most megrázta magát, mint aki holmi koszlottofoszlott rongyot vet le, indulatosan toppantott, s közönségesen rikácsolta a képükbe:

– Takarodjatok!

– Ez eszelős – intett meggyőződéssel a lány felé Ivó.

– Ez bizony igen – mondta mintegy magát nyugtatva Kábé, de ő sem hitte, amit mond. Csak folytatta: – Eh, holnapra kijózanodik.

– Meglásd, kijózanodik.

– Csak addig megtelik a ruhája ezzel a putriszaggal – tétovázott Kábé. – És még ki tudja, mivel...

Hogy a lány továbbra is fenyegetően állt előttük, vállaltak, és az ajtó felé fordultak.

– Holnap vasárnap – szolt át szokása szerint a vállán Kábé. – Elmehetnének a sörkertbe...

– Marha! – köpte a kilépő után Butykó Tánya. – Szegény oktalan állat!...

...Az éjszakában két tétován imbolygó férfialak tapogtatja lépteivel a dűlőút mély keréknyomait. Mocsárszag és

döglött hal büze. Azt mondja az egyik: – Mindig szerette a ripacskodást.

A másik mintha legyintéssel kísérné sötétben mondott szavait:

– Ez már így is fog meghalni... – és saját szavaitól meg-hökkenve elhallgat.

Később:

– Nem kéne lesben állni?

– Egész éjszaka? Megbolondultál?!

– Vagy tényleg értesíteni a rendőrséget?...

Megállnak, visszafordulnak egy ajtónyi világos négyszög felé. Bent gyertya ég, fényében jól kivehető egy szétvetett lábbal ülő, térdére könyöklő, állát öklével támasztó asszonyalak. Arca, szája vonala, arcának egyik felére árnyékot vető, fénylő hegyű orra látszik, csak a szemgödreiben fészkel sötétség. Mintha befelé bámulna, vagy valahová az éjszakán túlra.

– És akkor mi van? Egy dilis lotyó rémlátomásaiért?...

– Hááát... azt hiszem, mi mindent megtettünk. Azt hiszem...

– Éppen itt, jobb kéz felől. Itt kell lennie.

– Valami kutyavonítást nem hallasz?

– En nem. Csak azokat a kutyákat... a házőrzőket a külvárosi udvarokból. Azok vakkantanak. Azok is egyet-kettőt.

– De a túlsó partról... A volt dögtér felől...

– Képzeld, mint egy berezelt purdél! Csak a külváros házőrzői. Mintha egy kicsit nyugtalanok volnának... Mintha nem is ugatnának, hanem úgy...

Távolodnak a sötétben, mögöttük már csak gyufásdobozni a kivilágított ajtókeret. Aztán már akkor sem.

– Kár volt a színpadra léptetni. Túlságosan belelte magát. Meg az a szegény Petár is jól ráfázott.

– Te, tudod, én már kezdem valahogy elfelejteni. A borotvája is olyan itt a zsebemben, mintha mindig az enyém lett volna.

– Ez most tényleg eljártssa a komédia végét. Ez belelendült istenesen. Különben már régen utánunk szaladt volna. Nyugtalanoknak ezek a dögök...

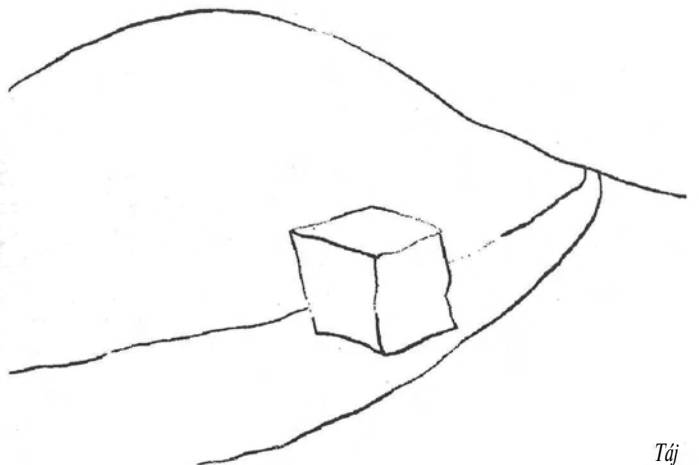
– Hagyd, írsz majd egy formás kis elbeszélést belőle. Olyan blikfangost...

– Frászt! Egy nagy frászt, nem éri meg ez az egész! Nem kellett volna hagyni, hogy olyan sokáig ottragadjon a színpadon.

– Nem.

– Tudod, ez az ő egész zavaros, kétlaki világa, kibogozhatatlan...

Távolodtak. A kutyahangok foszlányai között hangjuk is el-elhalkulva hallatszott, el-elhalt, elhalt.

Táj